

PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

„Program proti šikanování“ je dokument, který byl zpracován naší školou na základě:

- Zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (§ 31, § 22a, § 22b)
- Metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, č. j. MSMT-21149/2016
- Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21 291/2010-2
- platného Školního řádu SŠTO Lidická, Havířov-Šumbark a platné legislativy

Žáci jsou s tímto programem seznamováni v rámci výuky občanské nauky a na třídnických hodinách. Rodiče jsou o programu informováni na třídních schůzkách. Dokument je dostupný na internetových stránkách školy.

Školní program proti šikanování se zaměřuje na oblasti

- Zmapování situace – pravidelná analýza a evaluace (před zavedením programu, v jeho průběhu i po realizaci opatření)
- Motivace pedagogů ke změně a jejich aktivní zapojení
- Společné vzdělávání a supervize všech pedagogů
- Vytvoření užšího realizačního týmu (vedení školy, třídní učitelé, metodik prevence, výchovný poradce, vybraní pedagogové)
- Jednotný a společný postup při řešení případů šikany
- Primární prevence v třídnických hodinách
- Primární prevence v rámci výuky
- Primární prevence ve školních i mimoškolních aktivitách a programech
- Ochranný režim školy (školní řád, dohled pedagogů)
- Aktivní spolupráce s rodiči
- Poskytování školních poradenských služeb
- Spolupráce se specializovanými institucemi a organizacemi
- Udržování pozitivních vztahů a spolupráce se školami v okolí

1. Definice šikany

Šikanování je jakékoliv chování, jehož cílem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Může zahrnovat:

- Fyzické útoky (bití, vydírání, poškozování věcí)
- Slovní útoky (nadávky, pomluvy, vyhrožování, ponižování)
- Nepřímé formy (ignorování, přehlížení)
- Kyberšikanu (zneužití ICT, mobilních telefonů a internetu k útokům)

Důležité znaky šikanování:

- záměrnost a cílenost
- opakování (není podmínkou)
- nepoměr sil
- bezmocnost oběti
- nepříjemnost útoku
- samoúčelnost agrese

Právní rámec:

Podle § 31 školského zákona se zvláště závažným porušením povinností rozumí:

- opakované slovní a úmyslné fyzické útoky
- dlouhodobá cílená šikana
- zvláště hrubé opakované útoky žáka vůči zaměstnancům školy nebo ostatním žákům

V případě zvláště závažného porušení povinností rozhoduje ředitel školy o případném vyloučení žáka a oznámí situaci orgánu sociálně-právní ochrany dětí a státnímu zastupitelství.

2. Program proti šikanování

2.1. Počáteční šikana

- Odhad závažnosti a stanovení formy šikany
- Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s oběťmi
- Nalezení vhodných svědků
- Individuální, popřípadě konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů)
- Zajištění ochrany obětem
- Předběžná diagnóza a rozhovory

- Rozhovor s oběťmi a s agresory (vhodné metody)
- Třídnická hodina (efekt metody, oznámení potrestání agresorů)
- Rozhovor s rodiči oběti

- Třídní schůzka
- Práce s celou třídou

2.2. Pokročilá šikana s neobvyklou formou

(výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídní lynčování)

1. První kroky pomoci

- Překonání šoku pedagogického pracovníka – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
- Bezprostřední záchrana oběti
- Zastavení skupinového násilí

2. Příprava podmínek pro vyšetřování

- Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování
- Informování vedení školy
- Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
- Pokračující pomoc a podpora oběti (přivolání lékaře)
- Oznámení na policii, přivolání specialisty na šikanování, informace rodičům

3. Vlastní vyšetřování

- Rozhovor s obětí a informátory
- Nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků
- Individuální a konfrontační rozhovory se svědky
- Rozhovory s agresory, konfrontace mezi agresory (nikoli konfrontace agresora s obětí)

4. Léčba

- Metody vnějšího nátlaku a práce se skupinou

3. Jednotný postup při zjištění šikany na škole

3.1. Okamžitá ochrana oběti

- Umístění žáka do chráněného prostředí s dohledem dospělé osoby
- Dle uvážení kontaktování rodičů, aby si dítě vyzvedli a domluvili se na dalším postupu

3.2. Stanovení strategie

- Řešení situace prostřednictvím intervenčního týmu
- Členové týmu: ředitel školy, třídní učitel, učitel odborného výcviku, výchovný poradce, metodik prevence, vybraní učitelé

3.3. Rozhovor se žáky (v pořadí: oběť, svědci, agresori)

- Rozhovor provede ihned vykonávající dozor (písemný záznam)
- Výpovědi jsou zaznamenávány přesně
- Podle situace lze agresory oddělit od kolektivu, aby nemohli ovlivnit svědky

Je třeba zjistit:

- kdo je oběť
- kdo je agresor
- kdy a kde k šikaně dochází
- jakou formou probíhá
- jak dlouho a jak často trvá
- proč agresor ubližuje
- jaký trest navrhuje oběť
- jak lze násilí v budoucnu zabránit

3.4. Oznámení

- Ředitel školy informuje příslušné orgány
- Informování učitelského sboru
- Návrh výchovného opatření (důtka ředitele školy, podmíněné vyloučení ze studia, vyloučení ze studia)
- Práce s klimatem třídy

3.5. Individuální schůzky s rodiči aktérů případu

- Schůzky s rodiči agresorů a oběti
- Jednání výchovné komise

3.6. Třídnická hodina pro žáky

3.7. Třídní schůzka

- Rodiče jsou informováni o situaci, průběhu vyšetřování a přijatých opatřeních
- Rodiče jsou ubezpečeni o kompetencích školy případ dále řešit
- Rodiče jsou vyzváni ke zvýšené pozornosti a spolupráci

„Program usiluje o bezpečné a podporující školní prostředí, kde každý žák může růst, učit se a rozvíjet své sociální a osobní dovednosti bez strachu ze šikany či rizikového chování.“

